

ÅRSRAPPORT 2021

UTGITT AV: Kilden Kjønnsforskning.no

Adresse: Postboks 564, 1327 Lysaker

Ansvarlig: Linda Marie Rustad

ISBN: 978-82-12-03934-6 (PDF)

PUBLISERT: MAI 2021

LAYOUT: KILDEN KJØNNSFORSKNING.NO

FORSIDEFOTO: Paneldebatt på Kildens årskonferanse 2021. F.v. Yngvar Åsholt (NAV), Mari Teigen (CORE/ISF), Rebekka Borsch (NHO) og Synnøve Konglevoll (LO) (Foto: Kilden).

TITTEL:

Årsrapport 2021 – Kilden kjønnsforskning.no

**Kilden kjønnsforskning.no er et nasjonalt kunnskapssenter
for kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning.**

Forord

Kilden ble et kunnskapssenter i 2019. Dette var et resultat av at vi over tid hadde utført en rekke oppgaver som handlet om å sammenstille kunnskap, både i form av systematiske kartlegginger og i form av kortere sammendrag. I tidligere årsrapporter har vi først og fremst målt resultatoppnåelsen for våre aktiviteter etter besøkstallene på nettsidene våre. Men for denne typen arbeid vi nå gjør med kunnskapsoversikter og annet tilsvarende arbeid, er det nødvendig å vurdere innsatsen vår etter andre parametere. Dette arbeidet retter seg gjerne mot en mer spisset målgruppe, for eksempel ulike beslutningstager, og det kan ta flere år før resultatene blir synlige.

For 2021 ser vi at kunnskapsoversikten *Hva vet vi om kvinners helse?* fra 2018, ble et viktig underlag for Helse- og omsorgsdepartementets beslutning om å lage en ny NOU på kvinnehelse og helse med et kjønnsperspektiv, og for at de nedsatte et eget kvinnehelseutvalg. I 2020 hadde vi i oppdrag å vurdere mulige likestillingskonsekvenser av pandemien, og skulle komme med forslag til tiltak. Et av disse var behovet for en chattetjeneste for kvinner og andre voldsutsatte. Arbeidet vårt var dermed en medvirkende årsak til at vold- og overgrepslinjen fikk mulighet til å åpne en ny chattetjeneste i regi av Krisesentersekretariatet. Tjenesten ble åpnet av statsminister Erna Solberg 16. juni 2021. I august kom Justis- og beredskapsdepartementet med handlingsplanen *Frihet fra vold*, hvor pandemien var et viktig bakteppe. Planen har som mål å inkludere arbeidet med vold i nære relasjoner i beredskapsplaner, handlingsplaner og kommunikasjonsplaner i krisesituasjoner. Dette er mål vi kjenner igjen fra arbeidet vårt året før, om likestillingskonsekvenser av pandemien der vi særlig så på behov for tiltak knyttet til vold mot kvinner. Et siste eksempel på at arbeidet vårt med å sammenstille kunnskap når fram, er den forrige regjeringens *Strategi for et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked 2021–2024*. Her er kartleggingen vår, *Hva vet vi om kunstig intelligens og likestilling?* (2020), henvist til som en kilde til kunnskap både om utfordringer ved bruk av kunstig intelligens i arbeidslivet og muligheter kunstig intelligens gir, sett fra et likestillingsperspektiv.

I inneværende strategiperiode har vi som mål å opprette en ny nasjonal møteplass mellom forskere, interesseorganisasjoner og beslutningstakere. I 2021 arrangerte vi derfor Kildens årskonferanse som hadde likestilling i det grønne skiftet som tema. Vårt ønske var å utforske ulike sider ved omstillingen til et mer klimavennlig samfunn som er relevante i et kjønns- og likestillingsperspektiv. Samtidig ønsket vi å se på hvordan likestilling kunne bidra til rettferdig grønn omstilling. Konferansens mål var å utforske på hvilken måte det grønne skiftet vil påvirke kjønnslikestillingen vi har oppnådd i Norge og hvordan likestillingen kan være en ressurs for en rettferdig grønn omstilling. Årskonferansen ble godt mottatt med nær 200 deltakere, og med en god blanding nettopp av forskere, interesseorganisasjoner og beslutningstakere.

Kildens direktør

Linda Marie Rustad

Om Kilden

Kilden er et nasjonalt kunnskapssenter for kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning. Vi jobber for å fremme kjønnsforskning, og kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning og innovasjon. Kilden er en faglig uavhengig avdeling i Norges forskningsråd.

Som kunnskapssenter skal vi dokumentere kunnskapshull og peke på områder hvor det er behov for ny viten. På eget initiativ eller i samarbeid med andre samler og systematiserer vi forskning. Vår formidling skal være kunnskapsbasert. Forskingen inneholder et mangfold av teorier og metoder, og resultatene peker noen ganger i ulike retninger. I tillegg er kjønn og likestilling et politisk felt. Det er derfor viktig at vi har et mandat som gir oss stor selvstendighet og faglig uavhengighet. Vår formidling er tilpasset en rekke ulike målgrupper, fra å skaffe kunnskapsunderlag til politikkutforming og til formidling av forskning til allmennheten. Vårt mål er å sette agenda og skape allianser. Vi samarbeider med forskningsmiljøene, myndighetene, og et bredt spekter av interesseorganisasjoner på kjønn- og likestillingsområdet.

Kilden har et eget faglig råd. Rådet involveres i prosesser som å utvikle strategi, kompetanse, prosjekter, og i å utarbeide underlag for rapportering til Forskningsrådet.

Foto: Marte Garmann

Kildens ansatte

LINDA MARIE RUSTAD
Direktør

KRISTIN AUKLAND
Seniorrådgiver

SUSANNE DIETRICHSON
Seniorrådgiver

VIBEKE HOEM
Rådgiver

MARIE HULTHIN
Rådgiver (Midlertidig)

TRINE ROGG KORSVIK
Seniorrådgiver

ELIN REKDAL MÜLLER
Rådgiver

TYRA KRISTIANSEN STAVE
Rådgiver (Vikar)

RAMEEN NAJAM SHEIKH
Konsulent (Midlertidig)

**Kilden hadde et gjennomsnitt på 7,8
årsverk i 2021.**

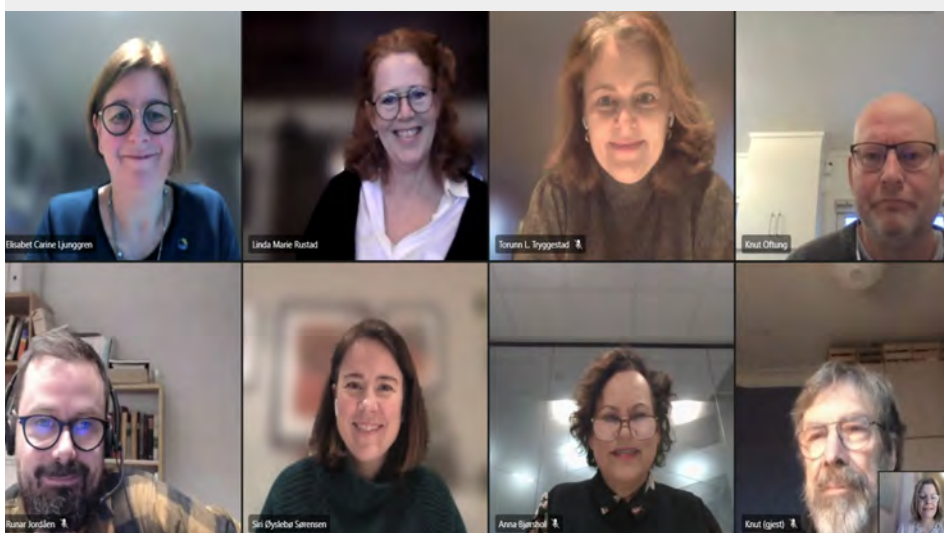
Kildens medarbeidere, fra venstre: Elin Rekdal Müller, Marie Hulthin, Kristin Aukland, Vibeke Hoem, Tyra Kristiansen Stave, Trine Rogg Korsvik, Susanne Dietrichson og Linda Marie Rustad.

Kildens faglige råd

Fra og med 2019 har Norges forskningsråd oppnevnt et eget faglig råd for Kilden. Medlemmer av Kildens faglige råd for perioden 2019–2021 er disse:

- Professor Siri Øyslebø Sørensen, leder ved Senter for kjønnsforskning ved NTNU og leder av Fagrådet
- Assisterende direktør/seniorforsker Torunn L. Tryggestad, Institutt for fredsforskning (PRIO), leder for PRIO Centre on Gender, Peace and Security
- Professor Elisabet C. Ljunggren, dekan for fakultet for samfunnsvitenskap ved Nord universitetet
- Professor Helene Aarseth, Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo
- Førstebibliotekar Runar Jordåen, Skeivt arkiv ved Universitetsbiblioteket i Bergen
- Avdelingsdirektør Anna Bjørshol, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Seniorrådgiver Knut Oftung, Ligestillings- og diskrimineringsombudet
- Professor Knut Liestøl, Institutt for informatikk ved UiO, Styreleder for BALANSE-programmet i Norges forskningsråd

Styret avholdt to møter, ett 21. april 2021 og ett som ble utsatt til 12. januar 2022. Begge ble avholdt digitalt. 2021 var dette rådets siste år for perioden og et nytt fagråd vil komme på plass tidlig i 2022. Les mer om fagrådet [her](#).

Fra digitalt fagrådsmøte 12. januar 2022. Øverst til venstre: Elisabet C. Ljunggren, Linda Marie Rustad, Torunn L. Tryggestad, Knut Oftung, Runar Jordåen, Siri Øyslebø Sørensen, Anna Bjørshol, Knut Liestøl og Elin Rekdal Müller. Helene Aarseth var ikke til stede da bildet ble tatt.

Kildens årskonferanse 2021: *Likestilling i det grønne skiftet*

Kildens strategi for perioden 2020–2025 står det at vi vil etablere en nasjonal møteplass for forskningsmiljøer, myndigheter og interesseorganisasjoner. Dette er bakgrunnen for at vi i 2021 utviklet Kildens årskonferanse som ble avholdt 18. november. Den årlige konferansen vil sette ulike temaer på dagsorden. I 2021 ønsket vi å se på bærekraft, klima og natur og landet på tema og tittel [*Likestilling i det grønne skiftet*](#) – i en nordisk kontekst.

Likestilling mellom kjønnene er forankret som eget bærekraftsmål, og er samtidig et tverrgående mål i de øvrige bærekraftsmålene. For eksempel å bekjempe klimaendringene, minske ulikhet, sikre bedre helse og livskvalitet for alle, og fremme anstendig arbeidsliv og grønn økonomisk vekst. Med andre ord innebærer bærekraftsmålene at også konsekvensene for kjønnslikestilling skal vurderes når tiltak skal utformes for å nå delmålene.

Årskonferansens tematikk involverte dermed tre bærekraftsmål satt i sammenheng. Dette gjelder mål 5 om likestilling mellom kjønnene, mål 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst og mål 13 om å stoppe klimaendringene. Foreløpig er ikke kjønns- og likestillingsperspektiver vektlagt verken i den nasjonale politikken for grønn omstilling, eller i de politiske partienes programmer. Heller ikke i forskningen tematiseres likestilling og grønn omstilling i en norsk eller nordisk kontekst i særlig grad. Vi stilte derfor følgende overordnede spørsmål:

På hvilken måte vil kjønnslikestillingen vi har oppnådd i Norge bli påvirket av det grønne skiftet? Og hvordan kan likestillingen brukes som en ressurs for en rettferdig grønn omstilling?

Vi pekte ut tre sentrale samfunnsområder som særlig relevante:

- o Omstilling av velferdsstaten og arbeidslivet
- o Naturforvaltning og demokrati
- o Bærekraftig forbruk og teknologi i hverdagen

I og med at Kildens årskonferanse skal være en møteplass mellom beslutningstakere, interesseorganisasjoner og forskere er vi svært fornøyde med deltakelsen. Om lag 100 fremmøtte publikummere, og nær 100 som fulgte oss digitalt, gjenspeilet bredden i konferansens målgrupper. Både offentlige myndigheter, statsforvaltere, kommuner, interesseorganisasjoner og forskere var blant publikum. Vi har fått mange gode tilbakemeldinger på årskonferansen og vi ser frem mot det videre arbeidet. Målet er at dette kan bli en årlig møteplass for å diskutere ulike samfunnsspørsmål i et kjønns- og likestillingsperspektiv. Vi planlegger også å følge opp konferansen gjennom å utarbeide et politikknnotat om temaet.

Alle foto: Kilden

Kunnskapsoversikter

Kilden har i 2021 fortsatt arbeidet med å lage kunnskapsoversikter. Vi er medlem av Norsk Nettverk for Systematiske Kunnskapsoppsummeringer (NORNESK) og deltok på deres årskonferanse og årsmøte i oktober.

Hva vet vi om likestilling, kjønnsbalanse og mangfold i forskning og innovasjon?

Kilden har jobbet aktivt med kjønnsbalanse i forskning helt siden 2004. Men først i 2019 ble tematikken tydelig integrert i vårt mandat. Det at vi i tillegg fikk status som kunnskapssenter gjorde at vi våren 2021 startet på et omfattende arbeid med å systematisk kartlegge den norske forskningen på feltet de ti siste årene. Vi ønsket å se på både likestilling og kjønnsbalanse, da det gir to litt ulike tilnærminger til dette arbeidet. I tillegg ønsket vi å se kjønn og mangfold, nærmere bestemt etnisitet, i sammenheng. Og til sist inkluderte vi også innovasjon som en del av dette kunnskapsfeltet. Dette har involvert flere medarbeidere på Kilden og har gitt oss en anledning til å heve kompetansen internt både når det gjelder arbeidet med systematiske kunnskapsoversikt og på selve tematikken. Lansering blir først på vårparten 2022.

Foto: iStockphoto

Nyhetsmagasinet

I Kildens nyhetsmagasin kan du lese intervjuer med forskere om ny kjønnsforskning, forskning med kjønnsperspektiver og forskning på likestilling, saker om forskningspolitikk som berører kjønnsforskningsfeltet, og meningsstoff om kjønn og forskning. Nyhetsmagasinet er underlagt redaktørplakaten og medlem i Fagpressen.

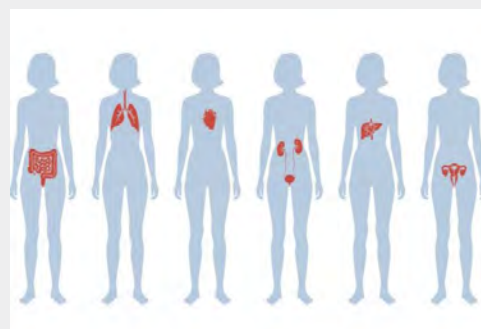
I 2021 publiserte vi totalt 90 saker mot 98 i 2020 og 83 i 2019. Av disse var 65 egenproduserte. Vi har som mål å produsere to saker i uka. Nye nyhetssaker hadde 62 232 sidevisninger i 2021, mens det var 176 513 sidevisninger for alle våre norske nyhetssaker, noe som utgjør 45 prosent av all trafikk på nettsiden vår.

De tre mest leste nye sakene i 2021:

1. Samiske kvinner jaktet, fisket og hadde en sterk stilling i nomadefamilien (lest 5206 ganger)

2. Helseutvalg får kritikk for lav kompetanse på kvinnehelse (lest 2681 ganger)

3. Lesbiske kvinner på 1800-tallet unnslopp rettsaker (lest 1718 ganger)

De tre mest leste av alle saker på norsk de siste fem år (2017–2021):

1. Kvinnekropp – et tegn på dårlige gjerninger, 2002 (lest 26 824 ganger)
2. Ære før og nå, 2004 (lest 19 154 ganger)
3. Blant hekser og gudinner, 2005 (lest 18 235 ganger)

ÅRSRAPPORT 2021

I 2021 var det stor spennvidde i temaer, fra maskulinitet i norsk black metal og kvinner i krig, til kjønnsforskjeller i næringslivet, academia og politikk. Temaer vi viet mye oppmerksomhet dette året var kvinnehelse, kjønnsdelte utdanningsvalg og kvinner i filosofien, og forskning på likestilling i det grønne skiftet. Cirka halvparten av sakene brukte flere kilder.

I 2021 inviterte vi forskere fra kjønnsforskningssmiljøer i Norge, samt sentrale forskere som forsker på kjønn, likestilling og kjønnsperspektiver, til å skrive kronikk om hvor fagfeltet står i dag. Det resulterte i en serie på åtte kronikker, hvor kronikken «Kjønnsforskningens politiske betingelser» havnet på topp med 1134 lesninger. Kronikker og debatter er generelt godt lest i nyhetsmagasinet. Vi har også hatt debattinnlegg om abort og kvinner i fiskerinæringen.

I 2021 republiserte vi 25 saker fra blant andre Klassekampen, Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved UiO og kifinfo.no. Vi republiserte også en serie på ni kronikker om kvinnelige filosofer fra Klassekampen, skrevet av professor i filosofi Kristin Gjesdal.

Sakene våre blir også ofte republisert av andre medier, for eksempel av forskning.no. Slik når de ut til andre og flere lesere.

Kilden er med i prosjektet «Nå begynner 'a med det der igjen» som er ledet av Kvinnemuseet/Anno museum, og som har som mål å endre museers praksis og tenkemåte når det gjelder kjønn. Vi bidrar med en artikkelserie der vi skriver om kjønnsperspektiver i museenes virksomhet. Artikkelen har som mål å belyse forholdet mellom kjønn og museer og har siden prosjektet startet opp i 2018, bestått av til sammen ti nyhetsartikler.

Samarbeid med NDLA

Kilden har inngått et samarbeid med NDLA (Nasjonal digital læringsarena) om republisering av stoff fra våre nettsider kjønnsforskning.no og kvinnehistorie.no i undervisningsøymed.

Kildens nyhetsmagasin på engelsk

Kilden publiserte 20 nyhetsartikler på engelsk i 2021. De fleste er oversettelser av egenproduserte nyhetsartikler på norsk. Seks artikler er republiseringer, hvorav tre kun er publisert i Kildens engelske nyhetsmagasin.

De tre mest leste nye sakene i 2021:

1. «Simone de Beauvoir's analysis of old age is still relevant» (lest 1025 ganger)

2. Paternal leave does not alter stubborn gender roles (lest 441 ganger)

3. Harry Potter fans explore gender and sexuality online (lest 314 ganger)

Eldre engelske nyhetsartikler fortsetter å ha mange lesere. De tre mest leste sakene siste fem år (2017-2021) er:

1. The history of Norwegian equality (2013) (lest 30 577 ganger)
2. School, worries and body-image pressure make more girls mentally ill (2018) (lest 26 029 ganger)
3. Justifying gender equality through Islam (2017) (lest 23 437 ganger)

Kjønnsavdelingen

I podkasten Kjønnsavdelingen inviterer vi forskere og andre aktører med kunnskap på et spesifikt felt, til å diskutere et aktuelt tema i et kjønnsperspektiv. I 2021 publiserte vi ingen nye podkastepisoder, likevel får podkasten stadig nye lyttere. Vi tror fortsatt dette er en god formidlingskanal for forskningsstoff om kjønn og likestilling, men det har vært behov for å lage en ny strategi for satsningen på podkasten. Denne ble laget høsten 2021 og for 2022 planlegger vi å starte opp igjen med å lage nye episoder.

Podkasten hadde 4518 lyttinger i 2021, Spotify ikke medregnet. Det er tilnærmet en halvering igjen fra 2020 og skyldes nok helt klart mindre aktivitet for podkasten. I 2021 var disse tre episodene mest lyttet til:

Top played tracks

From 2021-01-01 to 2021-12-31

1		#22 - Kjønn og likestilling etter #metoo: Hadde radikalfeminismen rett...	834
2		#19 - Kjønnforskjeller i skolen: Er gutter tapere og jenter vinnere?	508
3		#16 - Interseksjonalitet: Likestilling for alle?	385

Fra oppstarten i 2017 har podkasten totalt hatt 63 193 lyttinger. De tre episodene med mest lyttinger i hele podkastens historie er:

Top played tracks

From 2017-02-19 to 2021-12-31

1		Episode 1 - Voldtekt	3,911
2		#16 - Interseksjonalitet: Likestilling for alle?	3,466
3		#19 - Kjønnforskjeller i skolen: Er gutter tapere og jenter vinnere?	3,350

Kvinnehistorie.no

I anledning Samefolkets dag lanserte Kilden et nytt tema om samiske kvinners historier på nettstedet kvinnehistorie.no som Kilden eier og drifter. Det ble skrevet seks nye artikler om samiske kvinner (hvorav to skrevet av eksterne). Fritt Ord hadde gitt tilskudd til utviklingen av artiklene om samisk kvinnehistorie. I 2021 fikk Kilden igjen støtte fra Fritt Ord, denne gangen for å utvikle artikler om lesbiske og skeive kvinners historier i anledning Skeivt kulturår 2022. Foruten artiklene om samiske kvinners historier, er det publisert nye artikler om temaer som husmødre, skilsmisse, kommunister, andre verdenskrig, veibygging i Nord-Norge, sex og kjærlighet i kvinnebevegelsens tidlige år og om kvinnelige pionerer i politiet, militæret og bilsporten. Artiklene er blitt sendt inn av eksterne skribenter og redigert av Kilden.

For å gjøre kvinnehistorie.no mer kjent, har Kilden gjennom året hatt møte med representanter fra Wikimedia Norge og Nasjonal digital læringsarena (NDLA), og har presentert sidene på forskjellige arrangementer.

Kvinnehistorie.no har økt i popularitet. For hele 2021 hadde kvinnehistorie.no 141 655 sidevisninger totalt, en økning fra 92 335 i 2020. Det er flest besøkende som kommer til siden via Google (60 prosent). En stadig større andel (21 prosent) kommer imidlertid direkte inn på siden, som kan tyde på at siden er bedre kjent. Det mest populære temaet på kvinnehistorie.no er 1970-tallets kvinnekamp (4985 visninger), fulgt av Samiske kvinner (2716) og Litteratur (2704 visninger). Tidslinjen er også godt besøkt, med 5060 visninger, en liten nedgang fra 2020.

De tre mest leste artiklene i 2021 er:

1. 1800-tallets kvinneideal. (Lest 6220 ganger)

2. Den nye kvinnebevegelsen i 1970-årene. (Lest 4340 ganger)

3. Fyrstikkarbeiderstreiken i 1889 (lest 3894 ganger)

Møtested og debatt

Kilden er et møtested for de som forsker på kjønn og likestilling og de som bruker forskningen, og vi skal stimulere til kunnskapsbasert offentlig debatt. Vi arrangerer seminarer og konferanser, ofte i samarbeid med andre. Pandemien preget også 2021, med ulike grader av tiltak som forhindret fysiske arrangementer. Vårt største arrangement i 2021 var årskonferansen. Se eget avsnitt om denne i starten av årsrapporten.

4. februar arrangerte Kilden i samarbeid med Senter for kvinne- og kjønnsforskning og Senter for samiske studier ved UiT – Norges arktiske universitet den digitale konferansen «Hvilken plass har samiske kvinner i historisk forskning og formidling?». Her lanserte Kilden blant annet artiklene om samisk kvinnehistorie publisert på kvinnehistorie.no. Konferansen var godt besøkt med rundt 130 deltakere fra hele landet.

25. februar deltok Kilden i organiseringen av og innledet på en digital workshop om kjønnsperspektiver i forskning. Workshopen var i regi av svenske Women in Science (WISE) relatert til Chalmers Tekniske Högskola satsing [Jämställdhet för excellens](#) GENIE (Gender Initiative for Excellence) med deltakere fra teknologisk forskning og Vinnova.

10. mars arrangerte Kilden webinar «Bedre innovasjon med kjønnsperspektiver?» sammen med Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen).

20. mai holdt Kilden formidlingskurs på Forskerskolen for ph.d.-studenter ved UiT – Norges arktiske universitet.

27. mai arrangerte Kilden en panelsamtale på den nasjonale konferansen Kjønnforskning nå! Panelsamtalen var basert på en kronikkserie i Kildens nyhetsmagasinet om hva kjønnforskning er anno 2021. Flere av forskerne som skrev kronikk var invitert til samtalen.

19. november, på mandagen, arrangerte Kilden seminaret «Hvem forsker på menn – og hvilke menn forskes det på?» i samarbeid med Reform – ressursenter for menn. Seminaret var basert på kronikkserien fra 2020, hvor forskere på menn og maskuliniteter ble invitert til å skrive om dette i Kildens nyhetsmagasin. Resultatet ble åtte kronikker om temaer som bl.a. samiske menn, barnløse menn, og menn som voldsofre. Fire av forskerne holdt innlegg på seminaret om forskningen sin, etterfulgt av et panel hvor spørsmål som: Hvorfor trenger vi forskning på menn og hvor er de største kunnskapshullene, ble drøftet. Cirka 50 personer deltok på seminaret på Litteraturhuset, mens 50 deltok digitalt. 100 stykker har sett videoen som ble lagt ut i etterkant.

Panelsamtale på mandagen 19. november. F.v.: Knut Oftung (LDO), Ole Nordfjell (Reform), Bente Lømo (Alternativ til vold) og Linda Marie Rustad (Kilden).

Kildens bidrag på andres arrangementer

I løpet av de siste årene har oversikten over Kildens bidrag på andres arrangementer blitt lang. Flere inviterer oss til å presentere Kilden, men vi blir vel så ofte invitert til å presentere kunnskapsoversiktene våre og arbeidet vårt på kjønnsperspektiver i forskning. Vi ser dette som en positiv utvikling som viser at vi når flere aktører og at innholdet vi lager er interessant for flere. Eksempler på interessegrupper, organisasjoner, institusjoner og arrangementer hvor vi har presentert Kildens arbeid, er Senterkvinnene, LO, Nei til EUs kvinnetettverk, NAV Lillestrøm, Forskningsrådets BALANSEHub, STK's studentseminar (UiO) og Barne- og ungdoms- og familiedirektoratets likestillingskonferanse, samt likestillingssentrene fagdag i Grimstad. I alt har vi hatt 18 aktiviteter som inkluderer innlegg på større eller mindre arrangementer, eller ledelse av paneler. I tillegg kommer arrangementene vi selv lager og tilsvarende aktiviteter vi arrangerer i regi av prosjekter vi er involvert i. For 2021 trekker vi i tillegg fram følgende innlegg:

15. april deltok vi med innlegget «What do we know about AI's impact on gender equality? Learning experiences from a Norwegian project» på den digitale workshopen «Exploratory Mutual Learning Workshop on Gender and Digitalization», organisert av European Research Area and Innovation Committee (ERAC SWG GRI).

9. juni deltok vi på Bioequality-prosjektets digitale diskusjonsforum «Tools to incorporate gender perspectives in university courses on digital bioeconomy» i regi av Nordic Forest Research (SNS) og Nordic Agri Research (NKJ).

15. september presenterte vi håndboka om kjønnsperspektiver i forskning på den digitale konferansen XI European Conference on Gender Equality in Higher Education.

23. september deltok vi på det digitale Lunch & Learn seminaret «What do we know about AI's impact on gender equality?» hos det internasjonale teknologiselskapet Arm.

Trine på EL og IT Forbundets Likestillingskonferanse på Sørmarka 6. september. (Foto: Synnøve Konglevoll/LO)

ÅRSRAPPORT 2021

11. november presenterte vi vårt arbeid med kjønnsperspektiver og kjønnsbalanse i forskning på 1st International Conference on Equality in Higher Education i regi av The European University of Technology (EUT+) på Universidad Politécnica de Cartagena (UPCT) i Spania.

18. november holdt Kilden innlegget *Koronapandemiens konsekvenser for likestillingen* på Konfliktrådets årlige nasjonale konferanse.

14. desember holdt Kilden innlegget *Hva vet vi om forskning på kvinners helse?* på den nasjonale konferansen til Arctis – Rusfeltets samarbeidsorgan.

Trine på 1st International Conference on Equality in Higher Education 11. november.
(Foto: Kilden)

Kilden i media

Kilden får ofte henvendelser fra media om å kommentere saker knyttet til kjønn og likestilling. Media er i tillegg interessert i våre egne prosjekter. Vi skriver også kronikker som publiseres i andre medier. Her er noen av medieoppslagene med Kildens medarbeidere fra 2021:

5. august ble Linda intervjuet på NRK Finnmarkssendinga og i en sak på nrk.no.

20. august skrev Linda kronikk i Agenda Magasin.

I tillegg ble Trine intervjuet om samisk kvinnehistorie generelt og Buks-Berret spesielt i Klassekampen 12. februar.

Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Kilden er avhengig av ekstern finansiering og utfører oppdrag for ulike aktører. Flere av oppdragene går over flere år, og en viktig oppgave er å oppdatere og videreutvikle disse i dialog med oppdragsgivere. Vi utvikler også nye prosjekter.

Nasjonalt samarbeid

Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen)

Kif-komiteen er oppnevnt av Kunnskapsdepartementet, og Kilden har siden 2005 utført flere oppgaver for komiteen. Det mest sentrale er å utvikle og drifte nettstedet kifinfo.no. Nettstedet er en aktør for kjønnsbalanse og mangfold i forskning, en ressurs for forskningssektoren og et bindeledd mellom Kif-komiteen og sektoren. Dette skjer gjennom blant annet egne nyhetssaker, informasjon om tiltak og litteratur, samt formidling av medieklipp og arrangementer. I 2021 oppdaterte vi ressursidene med tiltak for etnisk mangfold. De oppdaterte sidene med tiltak for kjønnsbalanse ble også presentert på engelsk i fjor. Kilden har i tillegg i oppdrag å bistå komiteen med kommunikasjonsarbeid. Dessuten drifter vi både en Facebook- og Twitterkonto som vi anvender blant annet til å spre stoff fra nettstedet.

I 2021 kom både EU og Forskningsrådet med nye krav om handlingsplaner for likestilling før tildeling av forskningsmidler. På kifinfo.no oppdaterte vi derfor ressursiden *Handlingsplaner for likestilling og mangfold* i tråd med dette, med blant annet EUs krav og nasjonale føringer. For første gang tok vi ikke bare kontakt med universiteter og høyskoler, men også med forskningsinstitutter, slik at vi kunne presentere handlingsplaner fra alle de tre sektorene på nettsiden.

I tildelingsbrevet for 2021 ønsket komiteen at Kilden skulle gi innspill på samarbeid med Kif-komiteen i lys av erfaringer med kifinfo.no, Kildens mandat og mandatet til Kif-komiteen, og hvordan et slikt samarbeid kan bidra til å forsterke arbeidet i relevante sektorer. Kilden ble også bedt om å utforme alternative konsepter for formidling. Vi foreslo en modell for et tettere samarbeid mellom Kilden og Kif-komiteen for å forsterke arbeidet for likestilling i forskning, at dagens nettside kifinfo.no retter seg tydeligere mot brukerne og å utvikle nettsidens ressursider ytterligere.

Nettsiden kifinfo.no gikk opp fra litt under 83 000 sidevisninger i 2020 til nesten 87 000 sidevisninger i 2021. Kilden skriver en egen årsrapport for oppdraget.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Kilden mottok også i 2021 tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet til drift av nettportalen Gender in Norway/gender.no. Hovedaktiviteten i 2021 var å skape oppmerksomhet rundt siden og spre den til relevante målgrupper. Etter tett dialog gjennom våren ble Kilden og Bufdir enige om å avvikle portalen gender.no. Bakgrunnen for å nedlegge nettsiden var at det ikke var tilstrekkelig ressurser til nødvendig utvikling av den. Regulær drift av gender.no ble avsluttet juni 2021. De resterende midlene ble omdisponert til aktiviteter innenfor kjønnsdelt arbeidsliv og utdanning. Kilden skriver egen årsrapport for oppdraget.

Forening for kjønnsforskning (FOK)

Kilden har siden oppstarten av Forening for kjønnsforskning (FOK) i Norge i 2005 utført en rekke administrative oppgaver på oppdrag fra foreningen. Blant annet har vi administrert og vedlikeholdt medlemslistene, sendt ut faktura for medlemskap og regelmessige informasjonsbrev, samt håndtert budsjett, regnskap og økonomi, for eksempel betaling av fakturaer, håndtering av reiseregninger med mer. Etter omlegginger av Kildens regnskapsrutiner, og på grunn av forestående endringer i det offentlige økonomisystem, er det ikke lenger hensiktsmessig at Kilden utfører slike oppgaver. Vi har derfor avviklet oppdraget.

Internasjonalt samarbeid

Kildens internasjonale arbeid foregår på mange fronter. Vi er del av internasjonale nettverk og deltar i prosjekter, vi formidler norsk forskning til utlandet, og vi setter internasjonale forskere i kontakt med norske miljøer.

EU-samarbeid

Gender Equality Academy dissemination of gender knowledge (GE Academy)

Kilden har siden 2019 deltatt i prosjektet Gender Equality Academy finansiert av EU-kommisjonens forskningsprogram Horisont 2020. Prosjektet har elleve partnere fra ti europeiske land. I 2021 har Kildens medarbeidere vært involvert i å holde digitale kurs og i å promotere Gender Equality Academys forskjellige kursmoduler.

- 14. april arrangerte vi *Thinking gender in science and innovation: examples from research on Covid 19 and robotics*. Inviterte innledere var Sabine Oertelt-Prigione, Roger A. Søraa og Mathias Wullum Nielsen.
- 28. april arrangerte vi den interaktive digitale workshopen *How to communicate «gender» in times of resistance*.

Gender Equality Academy ble avsluttet 31. januar 2022.

GENDERACTION

I 2021 ble Kilden inkludert i EU-prosjektet GENDERACTION som opprettet en såkalt taskforce der Kilden, sammen med Sekretariatet for genusforskning ved Göteborg Universitet, inngikk. Arbeidet gikk ut på å arrangere workshops for myndigheter som inngår i prosjektet. Taskforce er opprettet for å styrke likestilling i forskning i Europa. Det ble avholdt to workshops, ett i regi av polske myndigheter 7. september og ett i regi av østeriske myndigheter 30. september.

Kilden gikk senere på året, sammen med Norges forskningsråd, inn som partner i en søknad til EU-kommisjonens forskningsprogram Horisont Europa om en videreføring, kalt GENDERACTIONplus.

European knowledge support facility for fostering institutional change through gender equality

EU-kommisjonen tok i 2021 initiativ til *European knowledge support facility for fostering institutional change through gender equality*. Kilden deltok i rådgivningsgruppen for dette arbeidet som besto i å utvikle EU-kommisjonens guide til «Gender equality plans» (handlingsplaner for likestilling) og kursopplegg for å støtte arbeidet med utvikling av slike planer.

GENDER-NETplus

Kilden har en mindre rolle i GENDER-NET Plus, som er et såkalt ERA-net Cofund. Partnerne i prosjektet er 16 ulike forskningsfinansierende institusjoner fra 13 land. Prosjektet har som mål å stimulere til transnasjonalt forskningssamarbeid som blant annet skal integrere kjønnsperspektiver innenfor kunnskapsområder der de ikke er like åpenbare.

EØS-samarbeid

Ministry of Social Affairs i Estland

Kilden inngikk i 2020 en avtale med Ministry of Social Affairs i Estland om å bidra i utviklingen av et nettbasert nasjonalt kompetansesenter for kjønnslikestilling. Prosjektet har vært en del av EØS-samarbeidet for 2014–2021 og programmet «Local Development and Poverty Reduction». Vi bidro med råd om hvordan man kan bygge opp et slikt nettsted og hvordan det best formidles til målgruppene. I 2021 ble det avholdt en digital workshop hvor vi ga tilbakemelding på prototypen til nettstedet. I desember var Linda invitert til Estland og holdt et innlegg på en konferanse i regi av departementet hvor nettsiden skulle lanseres. Prosjektet er nå avsluttet fra vår side.

Linda (til.) sammen med Estlands sosialminister Signe Riisalo og Norges ambassadør Else Berit Eikeland på konferanse Tallinn i desember. (Foto: Kilden)

Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

I 2020 mottok Kilden finansiering til et toårig prosjekt fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) til å utarbeide og drifte nettsiden eeagender.org. Nettsiden ble lansert mars 2021, og er en kommunikasjonsplattform for SYNERGY-nettverket, initiert av JDs EØS-samarbeid for å forebygge vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Hovedaktiviteten i 2021 var å samle inn og synliggjøre gode praksiser fra de ulike prosjektene i nettverket. Det ble skrevet sju såkalte prosjekthistorier, i tillegg har vi skrevet og delt til sammen ti nyheter. Det er både saker vi har skrevet selv og saker vi har republisert fra samarbeidspartnere. Det ble også opprettet en LinkedIn kanal for SYNERGY-nettverket med mål om å skape oppmerksomhet rundt nettsiden, og spre den til relevante målgrupper.

18. mars presenterte vi nettsiden eeagender.org på SYNERGY-nettverksmøtet som foregikk digitalt. Nettverksmøtet ble arrangert av JD som også koordinerer nettverket. I løpet av året ble det besluttet at kontrakten med Kilden skal utvides og forlenges til april 2024.

Kildens nettverk

Kilden er med i flere nettverk, nasjonalt og internasjonalt:

- NING – Nordiske informasjonskontor for kjønn og likestilling
- Nasjonalt museumsnettverk for kvinnehistorie
- LUN – Nettverk for likestillingsarbeidere i forskningssektoren
- SYNERGY-nettverket i regi av Justis- og beredskapsdepartementets EØS-samarbeid om Istanbul-konvensjonen
- Rings – The International Research Association of Institutions of Advanced Gender Studies
- Wine – Women's Information Network of Europe
- Atgender – The European Association for Gender Research, Education and Documentation

Kildens medarbeidere er oppnevnt i ulike råd og utvalg:

- Kvinnemuseet på Kongsvinger sitt faglige råd (Susanne)
- Observatør i Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Linda)
- Advisory group Gender as cross cutting at The Center for Global Health, UiO (Linda)
- Styremedlem i SAIH – Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (Linda)
- Referansegruppe for Nationella sekretariatet för genusforsknings undersøkelse [Villkor och karriärvägar för genusvetare och genusforskare](#). (Trine)

Nasjonale og nordiske samarbeidspartnere i 2021

Anno museum, Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Forening for kjønnsforskning (FOK), forskning.no, Justis- og beredskapsdepartementet (JD), Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning, KVINFO (Danmark), Kvinnemuseet, Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), Nasjonalbiblioteket, Nationella sekretariatet for genusforskning i Sverige, Nav Lillestrøm, Nordic Joint Committee for Agricultural and Food Research (NKJ), Norges forskningsråd, Norsk digital læringsarena (NDLA), NTNU, Reform – ressursenter for menn, SAIH – Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond, SamNordisk Skogsforskning (SNS), Scholars at Risk Norge, Senter for kjønnsforskning (NTNU), Senter for kjønnsstudier (UiS), Senter for kvinne- og kjønnsforskning (UiT), Senter for samiske studier (UiT), Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (UiO), Skeivt arkiv, Universitetet i Agder, Universitetsbiblioteket (UiO) og Universitetsforlaget.

Utover disse institusjonene har vi også samarbeidet med en rekke enkeltpersoner i forbindelse med prosjekter og oppdrag vi har utført.

Nettsiden

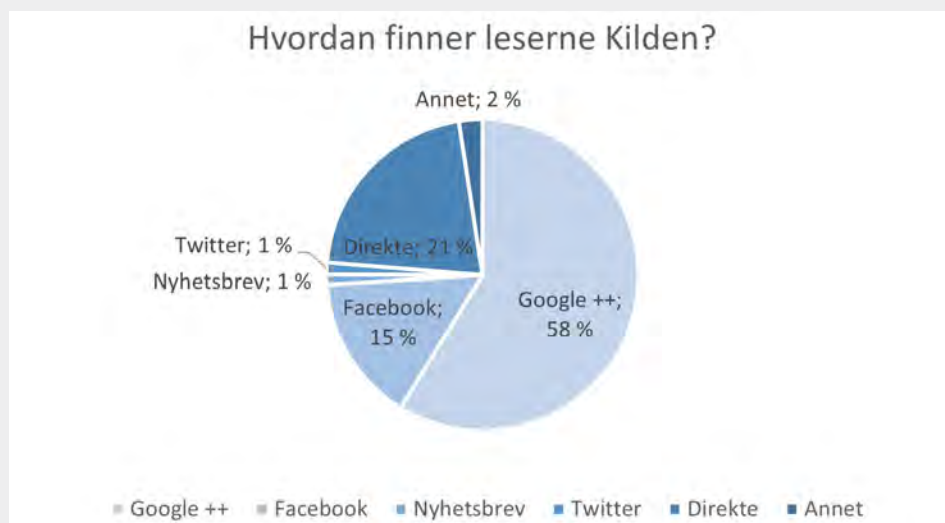
I 2021 merket vi tidlig på året at trafikken på nettsidene våre så ut til å gå kraftig nedover. Dette var uventet, all den tid trafikken har økt jevnt og trutt etter omleggingen av nettsidene i 2015. Etter å ha undersøkt hva årsaken kan være, ser vi det kan skyldes at rapporteringsverktøyet vårt for trafikk på nett, Google analytics, har fått utfordringer med å registrere all reell trafikk. Dette kan skyldes økt søkelys på, og endret lovgivning rundt, personvern, noe som blant annet har ført til at lesere kan reservere seg mot å få aktiviteten sin på nett sporet. Nedgangen kan også skyldes forhold på nettsiden vår som påvirker hvordan stoffet vårt vurderes av søkeverktøy som Google. Det betyr at det kan være flere som besøker nettsiden vår enn det som fanges opp av Google analytics.

Dette er forhold vi håper skal bli bedre med den oppgraderingen og videreutviklingen av nettsiden vi startet opp med i 2021 og som blir ferdig våren 2022. Dette arbeidet har omfattet både innhold, struktur og design. Vi har hatt en omfattende anbudsrunde for å finne den beste leverandøren i forhold til våre behov. Disse har dreid seg om å få på plass en ny drifts- og supportavtale for både kjønnsforskning.no og kifinfo.no. I tillegg måtte vi oppgradere publiseringsplattformen vår, Drupal, til den nyeste versjonen Drupal 9. Så ønsket vi også å videreutvikle deler av nettsidene på kjønnsforskning.no for å tilpasse sidene bedre til den totale virksomheten til kunnskapssenteret Kilden. Vi inngikk sommeren og høsten 2021 avtale med nettleverandøren Ramsalt Lab AS. Det vil bli utviklet en ny forside for kjønnsforskning.no, en egen forside for Kildens nyhetsmagasin, nye landingsider for de mest sentrale temaene vi jobber med, samt en ny ansattside.

Trafikk på nett

Tallene for 2021 viser at vi har hatt 390 481 sidevisninger, en nedgang på 21 prosent fra 2020 (som hadde 495 009 sidevisninger).

De fleste av Kildens lesere finner oss via Google og andre søkemotorer. Andelen som kommer fra andre søkemotorer, som Bing, har økt fra 2020 til 2021. En stor andel kommer også direkte til sidene fordi de allerede kjenner til nettstedet. I tillegg kommer mange til sidene gjennom sosiale medier, det gjelder særlig for artiklene i nyhetsmagasinet som promotes der.

Diagrammet viser hvordan publikum fant veien til kjønnsforskning.no.

Gjennomsnittlig lesetid på nettsidene våre var i 2021 tre minutter og seks sekunder. Dette er en nedgang på nesten 14 prosent fra 2020. Tidligere år har vist oppgang i lesetid, (9 prosent økning fra 2019–2020 og 18 prosent fra 2018–2019). Det kan hende den generelle nedgangen i trafikk også spiller inn på disse tallene. Tre minutter lesetid er fortsatt en god indikator på at sakene faktisk blir lest.

I 2021 hadde Kildens engelske sider 90 715 sidevisninger. Det er en nedgang på 29 prosent fra året før. Som med nedgangen i trafikken ellers på Kildens sider antar vi det har en sammenheng med at rapporteringsverktøyet vårt, Google analytics, ikke lenger fanger opp all trafikk. Av den totale trafikken på Kildens nettsider, uansett språk, utgjør trafikken på de engelske sidene 23 prosent.

69,5 prosent av leserne kom fra Google, en mindre andel av totaltrafikken enn i 2020. 2,4 prosent av leserne kom fra Facebook i 2021, opp fra 1,6 prosent året før.

Sosiale medier

Kilden er godt synlig i sosiale medier. Via sosiale medier når vi ut med våre aktiviteter, alt fra egne nyhetssaker, arrangementer og prosjekter til andre saker som omhandler relevant forskning våre lesere er opptatt av. Vi deler også bilder, tips om konferanser, kurs, utlysninger og debatter.

Vi får stadig flere følgere i sosiale medier og vi er mest aktive på Facebook og Twitter. På Facebook økte antall følgere fra 5080 (2020) til 5249 (2021), på Twitter økte tallet fra 2470 til 2603 og på Instagram fra 951 til 1047 i samme periode. På LinkedIn økte tallet fra 117 til 150 følgere i 2021. Podkasten Kjønnssavdelingen har egen konto på Facebook (2214 følgere) og Instagram (719 følgere). Kildens direktør tvitrer aktivt til 1709 følgere.

På engelsk Facebook holdt antall følgere seg stabilt med 1364 følgere i 2021 mot 1354 i 2020. Rekkevidden for innlegg på Facebook, altså hvor mange som har sett innhold fra Facebook-siden, ble firedoblet fra året før. Rekkevidden for 2021 var på 27 983 personer. Det er en sammenheng mellom innlegg vi har betalt for å promotere og innlegg som har stor rekkevidde. Facebook har stanset flere innlegg fra å bli promotert fordi de handler om «sensitive samfunnsproblemer».

Nyhetsbrev

Kilden sender jevnlig ut nyhetsbrev på norsk og engelsk. I løpet av 2021 har antallet abonnenter av det norske nyhetsbrevet gått ned fra 1953 til 1853. Vi anser dette som en forventet justering av antallet abonnenter. En viktig arena for å promotere nyhetsbrevet og rekruttere nye abonnenter for Kilden er møteplasser som å stå på stand, seminarer, konferanser o.l. At koronapandemien har forhindret det meste av slike møteplasser i 2021, er trolig årsaken til at det ikke har tilkommet nye abonnenter.

Når det gjelder det engelske nyhetsbrevet ligger antallet abonnenter omtrent på samme nivå som i 2020, da antallet var 675 mot 684 abonnenter i 2021. Samtidig er både norsk og engelsk nyhetsbrev godt lest blant abonnentene. Andelen som åpner nyhetsbrevet, ligger godt over gjennomsnittet leverandøren Mailchimp oppgir for åpning av nyhetsbrev.

Tidsskrift for kjønnsforskning

Tidsskrift for kjønnsforskning er et norsk vitenskapelig tidsskrift for kjønnsforskning, rangert på nivå 1. Det er tverrfaglig, tematisk variert og holder høy kvalitet. Tidsskriftet eies av Kilden, som har ansvar for tilsetting av redaktører og utfører arbeidet som redaksjonssekretær. I 2021 fikk tidsskriftet et nytt redaktørskap for perioden 2021–2022. Redaktører er Ingvil Hellstrand, førsteamanuensis, og Lene Myong, professor og senterleder, begge ved Senter for kjønnsstudier ved Universitetet i Stavanger. Tidsskriftets redaksjonsråd ble delvis fornyet for denne perioden og består av åtte medlemmer med faglig, geografisk og institusjonell spredning.

Hvert år kårer Kilden årets artikkel fra året før. Vinneren av årets artikkel for 2020 var Heming H. Gujord, professor i nordisk fagdidaktikk og litteratur ved Universitetet i Bergen. Han fikk utmerkelsen for artikkelen «– Kven drap Germaine? Seksualitet og makt i 'Kunsten å myrde' av Cora Sandel». Juryen besto av Siri Gerrard (UiT – Norges arktiske universitet), Synnøve Skarsbø Lindtner (Universitetet i Bergen) og Niels Nyegaard (Universitetet i Oslo).

Det ble utgitt tre numre, hvorav ett dobbeltnummer, med til sammen 12 fagfellevurderte artikler. Det var ett åpent nummer og to temanumre, med titlene: *Framtider og Samer, nasjonale minoriteter og kjønnsforskning*. Sistnevnte nummer hadde gjesteredaktører: Elisabeth Stubberud, førsteamanuensis ved Senter for kjønnsforskning, Institutt for tverrfaglige kulturstudier, og Stine H. Bang Svendsen, førsteamanuensis ved Institutt for lærerutdanning, begge ved NTNU.

Vi har siden omleggingen til åpen tilgang i 2017 hatt en solid økning hvert år i antall sidevisninger av tidsskriftet på Universitetsforlagets nettsted idunn.no. I 2018 var det 23 043 sidevisninger, i 2019 var det 30 605, i 2020 var det 45 201 og i 2021 var det 49 209. Det var ikke en like stor økning i 2021 som i 2020, men like fullt en klar oppgang.

Tidsskriftet ligger åpent tilgjengelig også på kjønnsforskning.no. Vi deler nå enkeltartikler fra tidsskriftet regelmessig på Facebook og Twitter for hver nyutgivelse, og ser at disse artiklene oppnår høyere lesertall enn tidligere artikler som ikke ble delt.

Vinneren av årets artikkel 2020, professor Heming H. Gujord, fikk blomster under prisoverrekkelser av Anders Fagerjord (t.h.) leder for Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier ved UiB. (Foto: Signe Nilssen/UiB)

Postboks 564
1327 Lysaker
post@kilden.forskningsradet.no
www.kjønnsforskning.no
[@kjonnsforskning](https://twitter.com/kjonnsforskning)